

فرهنگ

وقتی سلبریتی‌های فرانسوی، معترضان را تنها گذاشتند!

ساعات فعالیت‌شان را محدود کرده‌اند و برخی به خاموشی کامل فرو رفته‌اند. بر خلاف آنچه همیشه در کشورهای جهان سوم تبلیغ می‌شود بسیاری از اهالی هنر و رسانه در کشورهای غربی و این روزها در کشور فرانسه در ارتباط با مسائل سیاسی و اجتماعی جامعه خود ورود نمی‌کنند. عدم دخالتی که معلوم نیست خودخواسته به آن تن می‌دهند و یا نبود آزادی بیان در کشوری که خود را مهد آن می‌داند، سبب شده تا سلبریتی‌ها و مراکز فرهنگی روزه سکوت بگیرند.

این روزها با مرور حواشی آشوب‌های خیابانی در فرانسه گوش‌ها حسابی تیز شده تا ببینند سلبریتی‌ها و جامعه هنری در فرانسه نسبت به این حوادث چه واکنشی از خود بروز می‌دهند. آیا آنها همچون روزهای آشوب در ایران می‌خواهند بخشی از جریان به راه افتاده در فرانسه باشند یا انگیزه دیگری سینماهای فرانسه را به تعطیلی کشانده است. درحقیقت بعد از به آتش کشیده شدن سینمای «سینه سیت» زنجیره UGC در خارج از پاریس سینماها از ترس به آتش کشیده شدن سالن‌های خود،

هائیه شجاعی زند

نویسنده

هنرمندان معترض در فرانسه بایکوت و سرکوب می‌شوند

فرستادند، با این حال، «میشل لیب» در نمایشی یک سیاه‌پوست را نشان داد که نقش میمون را بازی می‌کرد و سوراخ بینی سیاه‌پوستان را با عینک مقایسه کرد. او نه تنها از انجام کارش منع نشد، حتی نشان افتخار هم گرفت...»

در موردی دیگر، در سال ۲۰۱۱ و در شصت و چهارمین دوره جشنواره کن نیز «لارس فون تریر»، کارگردان نامدار سینمای اروپا با فیلم «مالیخولیا» جنجال زیادی در جشنواره به راه انداخت و با اظهاراتی که در حمایت از نازی و هیتلر داشت، مورد انتقاد شدید منتقدین قرار گرفت؛ تا جایی که مسئولان جشنواره کن با چهره نامطلوب خواندن فون تریر، وی را مجبور به ترک کاخ جشنواره کن کردند و هفت سال طول کشید که او بار دیگر نتواند مجوز حضور در جشنواره کن را کسب کند.

به واقع مشخص است که چرا هنرمندان فرانسوی در مواجهه با اغتشاشات ایران، موی خود را قیچی می‌کنند و در برابر مرگ جوان فرانسوی که به تیر مستقیم پلیس کشته می‌شود، سکوت می‌کنند و مشخص و مبرهن است که چرا سینماهای فرانسه تعطیل شده‌اند. آنها نه به ادعای همدلی با معترضان فرانسوی، بلکه از ترس جان‌شان مراکز فرهنگی را تعطیل کرده‌اند و نسبت به حوادث اخیر زبان‌بند شده‌اند. این سلبریتی‌ها اگر اظهارنظری هم کرده‌اند مانند «بنزامن پاور» و سپس «امیابه» نه در همراهی با معترضان، بلکه برای بازگشت آرامش دهان باز کرده‌اند.

آنها در بیانیه‌ای که در فضای مجازی منتشر شد، آورده‌اند: «باز یکنسان تیم فوتبال که تحت تأثیر و شوکه از مرگ وحشیانه نوجوان هفده ساله هستند، تأکید می‌کنند که نمی‌توانند درباره شرایطی که این مرگ غیرقابل قبول در آن رخ داده است، بی‌تفاوت بمانند.»

در ادامه این بیانیه تأکید می‌شود از زمان این حادثه تلخ، ما شاهد ابراز خشم مردمی هستیم که اساس آن را درک می‌کنیم اما نمی‌توانیم شکل آن را تأیید کنیم. بسیاری از ما که از محله‌های کارگری آمده‌ایم، در این احساس درد و غم شریک هستیم اما باید دانست خشونت هیچ چیز را حل نمی‌کند و حتی به سوی کسانی که آن را ابراز می‌کنند، باز می‌گردد.»

لارس فون تریر

بنزامن پاور

امیابه

دیودونه امیابلا

حال سؤال اساسی اینجا است که چرا هنرمندان فرانسوی همچون سیاستمداران خود در موضوع آزادی بیان رفتار دوگانه‌ای دارند؟ حق و آزادی بیان که توسط «امانوئل مکرون» رئیس‌جمهور فعلی فرانسه و برخی دیگر از روشنفکران فرانسوی به آن تأکید می‌شود، مانند همه جای جهان، مفهومی بسیار نسبی است.

برای پاسخ به این سؤال، مرور سرنوشت هنرمندان معترض به سیاست‌های حاکم در فرانسه و موضع‌گیری‌های آنها در برابر سیاست‌های فرانسوی نشان می‌دهد که هنرمندان این کشور چه در محتوای فیلم‌هایی که تولید می‌کنند و چه در موضع‌گیری‌های خود در برابر وقایع سیاسی و اجتماعی فرانسه مدیریت می‌شوند؛ مدیریتی که با آنچه کشورهای غربی برای جهان سوم تعریف می‌کنند، متفاوت است.

اقدامات عملگراییانه دولت فرانسه و رسانه‌های فرانسوی علیه «دیودونه امیابلا امیابلا» طنزپرداز، مؤید این موضوع است. در سال ۲۰۰۰ «دیودونه» به عنوان فعال سیاسی طرفدار چپ شناخته و سپس به یهودستیزی متهم شد.

انتقادهای مخالف و موافق وی در فرانسه فراگیر شد و شکایت‌هایی از او برای مطلب‌هایی که در طنز خود به کار می‌برد، از طرف شخصیت‌ها و انجمن‌های محافظ منافع اسرائیل به دادگاه ارائه شد. در این میان، حضور وی در رسانه‌های فرانسه به تدریج محدود و سپس ممنوع‌التصویر شد و اجرائی نمایش‌هایش در شهرهای مختلف نیز لغو شد.

این کم‌دین که قبلاً در همه شبکه‌های تلویزیونی فرانسه حضور داشت، بیش از یک دهه است تقریباً ناپدید شده است. او با شکایت‌های زیادی رویه‌رو شد و حتی صفحه‌اش در یوتیوب نیز بسته شد. گرچه «دیودونه» عذرخواهی کرد اما شوخ‌طبعی خود را علیه جامعه یهودی متوقف نکرد؛ چیزی که بر اساس حق آزادی بیان در فرانسه نباید مشکل خاصی برای او ایجاد می‌کرد. این طنزپرداز در اظهارنظری گفته: «ما در کشوری زندگی می‌کنیم که در آن حق ابراز وجود داریم اما چرا ناگهان در مورد موضوعی نمی‌توانیم خودمان را بیان کنیم؟ خب، در این کشور، صدا میلیون سیاه‌پوست را به مدت ۴۰۰ سال به بردگی

سلبریتی‌های فرانسوی معترضان‌شان را تنها گذاشتند

دهان کرده‌اند که صدایشان در نیاید. ماریون کوتیار، بازیگر اسکار گرفته سینمای فرانسه آخرین پست خود را در صفحه اجتماعی‌اش دقیقاً پیش از آغاز اعتراضات مردم فرانسه منتشر کرده است. در یک هفته اخیر خانم کوتیار روزه سکوت اختیار کرده و گویا دلش نمی‌خواهد به هیچ وجه از آزادی‌خواهی در کشورش حمایت کند. ایزابل هوپر دیگر بازیگری که سال پیش درباره وقایع ایران اظهاراتی داشت، الان شش هفته‌ای می‌شود که حاضر نشده در شبکه اجتماعی خودش چیزی بنویسد و کاملاً درباره اتفاقات کشورش سکوت کرده است. ایزابل آجانی هم از سه هفته پیش در اینستاگرام آفتابی نشده و حتی مانند اکثر سال پیش که از آشوب‌های ایران حمایت تمام‌قد داشت، این بار زبان خودش را در دهان نگه داشته است! جین برکین هم سه هفته است همان کاری را کرده که هوپر انجام داده است. لیا سیدو که پارسال از اتفاقات ایران پشتیبانی کرده بود، دقیقاً یک سالی است که دیگر در شبکه اجتماعی خود فعالیت نمی‌کند. آلیس دیوپ، کارگردان و فیلمنامه‌نویس فرانسوی هم که سال پیش نگران وضعیت زنان در ایران بود، امسال ترجیح داده است روی فیلمنامه‌های جدید تمرکز کند و در امور سیاسی کشور فرانسه دخالتی نکند! زولیت بینوش، آخرین پست خود را در اینستاگرام در همان روز قتل نوجوان فرانسوی منتشر کرده است. او برخلاف خانم کوتیار نخواسته سکوت کند، اما از سویی هم نخواسته که اعتراض محکمی داشته باشد. او امسال برخلاف پارسال که مواجیش را جلوی دوربین‌ها قیچی زد و این را نشانه‌ای از همراهی با اعتراضات در ایران عنوان کرد، صرفاً در یک جمله کوتاه به این اشاره کرد که نوجوان کشته شده ۱۷ سال سن داشته و خواستار عدالت شده است. این بازیگر پس از این پست دیگر فعالیتتی در فضای مجازی نداشته است. البته سکوت سلبریتی‌های فرانسوی در مقابل اتفاقات اجتماعی و اعتراضات به قتل یک نوجوان، منحصر به این بازیگران زن نمی‌شود. بازیگران مرد سینمای فرانسه از «ژان رنو» گرفته تا «وینسنت کسل» یا «ژرار دوپاردیو» ترجیح داده‌اند سکوت کامل خود را حفظ کنند.

«کسل» برای هوادارانش از ایفای نقش در فیلم جدیدش خبر داده، به طوری که گویا در فرانسه هیچ اتفاقی نیفتاده است. دیگران هم تصاویر بی‌ربطی را با شرایط امروز جامعه فرانسه منتشر کرده‌اند.

ایزابیل هوپر

ژرار دوپاردیو

ژان رنو

وینسنت کسل

آلیس دیوپ

آلن لدون

چرا هنرمندان فرانسوی همچون سیاستمداران خود در موضوع آزادی بیان رفتار دوگانه‌ای دارند؟ حق و آزادی بیان که توسط «امانوئل مکرون» رئیس‌جمهور فعلی فرانسه و برخی دیگر از روشنفکران فرانسوی به آن تأکید می‌شود، مانند همه جای جهان، مفهومی بسیار نسبی است

رفتار دوگانه فرانسوی‌ها تمامی ندارد

آنچه مبرهن است، این است که رفتار دوگانه فرانسوی‌ها در داخل و خارج از مرزهایشان ادامه دارد و در آینده نیز محتمل است که در ایران برخی از اهالی هنر و مردم با تحریک همین سلبریتی‌های خاموش امروز در کشور فرانسه، لباس رزم بپوشند و به کف خیابان‌های کشور بیایند و برعکس شرایط این روزهای فرانسه، نه علیه آشوبگران، بلکه در حمایت از آنها خودخری کنند اما ای کاش بابت باجی که برای جشنواره‌های فرنگی می‌پردازند، در گوشه‌ای خلوت که کسی نبیند، بر خودشان بختند!